

DoeMee Onderzoek 2024: Waterschap Aa en Maas

Energiebesparingsplicht, Informatieplicht energiebesparing en label C verplichting kantoorgebouwen

Het DoeMee Onderzoek 2024 richt zich op de energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing. Deze factsheet is opgesteld voor het waterschap Aa en Maas op basis van een ingevulde vragenlijst en een interview met het waterschap. De factsheet is gevalideerd door het waterschap en de Rekenkamer van het waterschap.

Beleid en doelen van waterschap

Vraag	Toelichting
1 Heeft uw waterschap beleid op het gebied van energiebesparing? Zo ja, welk beleid betreft dit en wat zijn de doelen?	Het waterschap heeft als doelstelling om 2% energiebesparing per jaar te realiseren. Daarnaast heeft het waterschap een circulaire routekaart met de volgende doelen: energieneutraal in 2030, klimaatneutraal in 2035 en volledig circulair in 2050.
<i>Aanvullende vraag uit het interview: Is deze doelstelling in een (beleids)document vastgelegd?</i>	De doelstelling van 2% energiebesparing per jaar is vastgelegd in de managementbeoordeling en de CO ₂ -prestatieladder.
2 Heeft uw waterschap beleid op het gebied van de inzet van alternatieve energiebronnen (zoals de inzet van zon, biogas en wind)? Zo ja, welk beleid betreft dit en wat zijn de doelen?	Het waterschap heeft als doel om energieverbruik te verminderen en meer duurzame opwek te realiseren. Dit doet het waterschap aan de hand van de inzet van zon, biogas en wind. Hierbij merkt het waterschap op dat wind een langetermijndoel is, omdat het lastiger te realiseren is vanwege netcongestie.
<i>Aanvullende vraag uit het interview: Is deze doelstelling in een (beleids)document vastgelegd?</i>	De doelstelling van 2% energiebesparing per jaar is vastgelegd in de managementbeoordeling en de CO ₂ -prestatieladder.
<i>Aanvullende vraag uit het interview: Is er een termijn vastgesteld en/of een kwantitatieve doelstelling?</i>	Het waterschap heeft een circulaire routekaart met de volgende doelen: energieneutraal in 2030, klimaatneutraal in 2035 en volledig circulair in 2050.
3 Werkt u op het gebied van energiebesparing of de inzet van alternatieve energiebronnen samen met andere waterschappen of gemeenten (bijv. gedeelde installaties)? Zo ja, met welk waterschap op welk gebied en hoe ziet deze samenwerking eruit?	Er wordt biogas geleverd aan de afvalstoffendienst.

	<p><i>Aanvullende vraag uit het interview: Kunt u dit verder toelichten? Bijv. het bedrijf dat biogas ontvangt, waar het biogas vandaan komt?</i></p>	<p>Er wordt samengewerkt met de afvalstoffendienst en een commerciële partij (Heineken) voor het biogas. Het waterschap wekt biogas op, waarvan 20% naar de afvalstoffendienst gaat die het gebruikt als brandstoffen voor de vervoersmiddelen; 80% gaat naar Heineken.</p>
--	---	---

Energiegebruik waterschap

Vraag		Toelichting
4	<p>Zijn er cijfers bekend over hoeveel energie uw waterschap in de afgelopen 5 jaren heeft gebruikt? Zo ja, geef aan hoeveel energie er is gebruikt (in kWh, uitgesplitst per jaar).</p>	<p>Het totaal energieverbruik in kWh per jaar is als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2019: 37.889.138 • 2020: 37.586.884 • 2021: 35.817.539 • 2022: 33.130.157 • 2023: 35.182.969 <p><i>Bron: Klimaatmonitor</i></p>
5	<p>Is het bekend waarvoor deze energie de afgelopen 5 jaar is gebruikt? Zo ja, kunt u een indicatie geven van de verdeling van de hierboven aangegeven hoeveelheid energie over de verschillende posten (in kWh, uitgesplitst per jaar)?</p>	<p>De verdeling van het energieverbruik over de bedrijfsonderdelen in kWh per jaar is als volgt:</p> <p>2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 35.406.999 • Watersysteem: 1.811.517 • Overig: 670.622 <p>2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 34.957.308 • Watersysteem: 2.060.948 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 10.792 • Overig: 557.836 <p>2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 33.099.764

		<ul style="list-style-type: none"> • Watersysteem: 2.159.624 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 13.827 • Overig: 544.924 <p>2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 30.520.892 • Watersysteem: 2.066.621 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 7.689 • Overig: 534.955 <p>2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 32.498.031 • Watersysteem: 3.057.493 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 37.594 • Overig: 589.861 <p>Het waterschap geeft aan dat het zuiveringsbeheer het meeste stroom verbruikt. <i>Bron: Klimaatmonitor</i></p>
6	Kunt u aangeven hoeveel CO ₂ door dit energiegebruik is uitgestoten (kton) de afgelopen 5 jaar?	<p>De verdeling van het energiegebruik over de bedrijfsonderdelen in kiloton CO₂ per jaar is als volgt:</p> <p>2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 164 • Watersysteem: 0 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 0 • Overig: 0 <p>2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 159 • Watersysteem: 0 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 0

		<ul style="list-style-type: none"> • Overig: 0 <p>2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 505 • Watersysteem: 0 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 8 • Overig: 0 <p>2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 16.533 • Watersysteem: 1.081 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 4 • Overig: 280 <p>2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zuiveringsbeheer: 502 • Watersysteem: 0 • Eigen mobiliteit, transport & onderhoud: 7 • Overig: 0 <p><i>Bron: Klimaatmonitor¹</i></p>
--	--	---

Invulling en ervaring verplichtingen

Vraag	Toelichting
7	Hoe geeft het waterschap invulling aan de energiebesparingsplicht ?
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Kunt u dit toelichten?</i>
	Het waterschap heeft het format ingevuld van RVO. Hiervoor zijn de grootverbruikers en energiebesparende maatregelen in kaart gebracht. Daarbij geeft het waterschap aan dat de energiebesparingsplicht de ambities van het waterschap niet heeft veranderd, omdat het

¹ De CO₂-emissiegegevens uit de Klimaatmonitor zijn niet alleen gebaseerd op het kWh-verbruik, maar omvatten ook emissies door aardgasverbruik, brandstoffen en zakelijke reizen.

		waterschap al goed op weg was. Het waterschap is namelijk al bezig met de implementatie van een aantal maatregelen, zoals het vervangen van elektromotoren en verlichting.
	<i>Voldoet deze invulling aan de wet- en regelgeving?</i>	Het waterschap voldoet met de invulling aan de wet- en regelgeving.
	<i>Zijn er resultaten/effecten bekend naar aanleiding van deze invulling? Zo ja, kunt u verder toelichten tot welke resultaten/effecten dit heeft geleid?</i>	De invulling is beoordeeld door de omgevingsdienst.
	<i>Hoe ervaart uw waterschap de administratieve lasten m.b.t. deze verplichting?</i>	Het waterschap ervaart de verplichting als veel werk. Tegelijkertijd erkent het waterschap dat de verplichting inzicht geeft. Daarbij adviseert het waterschap om de verplichting samen te voegen met bijvoorbeeld de certificering ISO14001, de CO ₂ -prestatieladder en de Klimaatmonitor.
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Kunt u dit toelichten?</i>	De verplichting wordt door het waterschap ervaren als aanzienlijke administratieve last. Voor deze verplichting moesten veel gegevens worden ingevoerd, terwijl hieruit slechts enkele concrete maatregelen voortkwamen. Daarnaast benadrukt het waterschap dat het al bezig was met de uitvoering van deze maatregelen.
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Op welke manier moet de verplichting met bovengenoemde onderwerpen (de certificering ISO14001, de CO₂-prestatieladder en de Klimaatmonitor) worden samengevoegd?</i>	Op deze manier wordt er niet dubbel energie en tijd in verschillende verplichtingen gestoken maar wordt de energie en tijd juist gebundeld, aangezien er vaak soortgelijke informatie aangeleverd moet worden.
	<i>Welke instantie voert toezicht en handhaving uit op deze verplichting voor uw waterschap (bijv. RVO, omgevingsdienst, gemeenten en/of provincie)?</i>	De Omgevingsdienst Brabant Noord en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant voeren het toezicht en handhaving uit.
	<i>Hoe ervaart uw waterschap het toezicht op deze verplichting door deze instantie(s)?</i>	Het waterschap omschrijft het toezicht op de verplichting als goed. Tegelijkertijd geeft het waterschap aan dat het zelf hoge ambities heeft en dagelijks al bezig is met het nemen van energiebesparende maatregelen.

	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Hoe ervaart u het toezicht concreet?</i>	De omgevingsdienst Brabant Noord voert locatiebezoeken uit. Het waterschap heeft nog geen contact gehad met de andere omgevingsdienst.
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Hoe is de relatie met de omgevingsdienst?</i>	Het waterschap omschrijft de relatie met omgevingsdienst Brabant Noord als goed. De communicatie tussen het waterschap en de omgevingsdienst verloopt goed en wordt gekenmerkt door korte lijnen. Het waterschap heeft nog geen contact gehad met de andere omgevingsdienst.
8	Hoe geeft het waterschap invulling aan de informatieplicht energiebesparing ?	Het waterschap heeft de grootverbruikers en mogelijke energiebesparende maatregelen in kaart gebracht, waarbij waterschap De Dommel als voorbeeld gebruikt werd. Ook maakte het waterschap gebruik van de Klimaatmonitor. Op deze wijze kon er vergeleken worden wat al goed ging en waar eventuele verbeterpunten liggen.
	<i>Voldoet deze invulling aan de wet- en regelgeving?</i>	Het waterschap voldoet met de invulling aan de wet- en regelgeving.
	<i>Zijn er resultaten/effecten bekend naar aanleiding van deze invulling? Zo ja, kunt u verder toelichten tot welke resultaten/effecten dit heeft geleid?</i>	Het waterschap geeft aan dat de implementatie op natuurlijke vervangingsmomenten zal plaatsvinden.
	<i>Hoe ervaart uw waterschap de administratieve lasten m.b.t. deze verplichting?</i>	Het waterschap geeft aan dat de inventarisatie het meeste werk vergde, omdat dit voor 45 locaties moest worden uitgevoerd.
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Ervaart u de administratieve lasten daarmee als (onevenredig) hoog ten opzichte van de concrete opbrengst?</i>	<p>Het waterschap geeft aan dat het inventariseren van 45 locaties in het kader van de informatieplicht een tijdrovend proces was, waarbij de administratieve lasten onevenredig hoog waren in verhouding tot de uiteindelijke opbrengsten. Hoewel er veel tijd en energie in werd gestoken, resulteerde dit voornamelijk in een gering aantal maatregelen en geen nieuwe inzichten.</p> <p>Daarnaast zijn er in het kader van de onderzoeksplicht twee locaties doorgelicht. Dit bood een volledig beeld van de stand van zaken. Ondanks de uitdagende aard van het proces, maakte de persoonlijke interesse van betrokkenen het werk interessanter om uit te voeren.</p>

	<i>Welke instantie voert toezicht en handhaving uit op deze verplichting voor uw waterschap (bijv. RVO, omgevingsdienst, gemeenten en/of provincie)?</i>	De Omgevingsdienst Brabant Noord en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant voeren het toezicht en handhaving uit.
	<i>Hoe ervaart uw waterschap het toezicht op deze verplichting door deze instantie(s)?</i>	Het waterschap omschrijft het toezicht op de verplichting als goed.
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Hoe ervaart u het toezicht concreet?</i>	De omgevingsdienst Brabant Noord voert locatiebezoeken uit. Het waterschap heeft nog geen contact gehad met de andere omgevingsdienst.
	<i>Aanvullende vraag uit het interview: Hoe is de relatie met de omgevingsdienst?</i>	Het waterschap omschrijft de relatie met omgevingsdienst Brabant Noord als goed. De communicatie tussen het waterschap en de omgevingsdienst verloopt goed en wordt gekenmerkt door korte lijnen. Het waterschap heeft nog geen contact gehad met de andere omgevingsdienst.
9	Hoe geeft het waterschap invulling aan de label C verplichting voor kantoorgebouwen ?	Alle gebouwen van het waterschap hebben energielabel A, behalve de onbemande zuiveringen. Het waterschap heeft bewust gekozen om minder energie te steken in het energetisch verbeteren van onbemande zuiveringen omdat hier slechts een paar uur per week mensen zijn. Het zou daarom niet rendabel zijn om label A toe te passen op deze locaties.
	<i>Voldoet deze invulling aan de wet- en regelgeving?</i>	Het waterschap voldoet met de invulling aan de wet- en regelgeving.
	<i>Zijn er resultaten/effecten bekend naar aanleiding van deze invulling? Zo ja, kunt u verder toelichten tot welke resultaten/effecten dit heeft geleid?</i>	Er zijn nog geen resultaten of effecten bekend omdat er nog aan de verplichting gewerkt wordt. Er is gestuurd op het op energielabel A brengen van de gebouwen.
	<i>Hoe ervaart uw waterschap de administratieve lasten m.b.t. deze verplichting?</i>	Het waterschap geeft aan weinig administratieve lasten te ervaren voor deze verplichting. De invulling is in goed contact en spoedig met een medewerker van het waterschap verlopen. Er is een rapport opgesteld per kantoorgebouw.
	<i>Welke instantie voert toezicht en handhaving uit op deze verplichting voor uw waterschap (bijv. RVO, omgevingsdienst, gemeenten en/of provincie)?</i>	Het waterschap ervaart onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor het toezicht. Het lijkt alsof er geen toezichthouder actief is.

	<i>Hoe ervaart uw waterschap het toezicht op deze verplichting door deze instantie(s)?</i>	n.v.t.
10	Hoe wordt het algemeen bestuur op de hoogte gehouden van de resultaten van de bovenstaande verplichtingen (Energiebesparingsplicht, Informatieplicht energiebesparing, Label C verplichting voor kantoorgebouwen)?	<p>Het waterschap geeft aan dat het algemeen bestuur niet structureel wordt geïnformeerd over de resultaten van de verplichtingen. Hoewel de directie via management-beoordelingen op de hoogte is, wordt het bestuur meestal pas geïnformeerd wanneer niet aan de verplichtingen wordt voldaan of sprake is van non-compliance.</p> <p>Voldoen aan deze verplichtingen heeft wel prioriteit voor het waterschap. Dit bleek bijvoorbeeld uit een Kiwa-audit, waaruit naar voren kwam dat niet aan de energiebesparingsplicht werd voldaan. Om dit te verbeteren, is een medewerker aangesteld om de benodigde maatregelen te nemen. Inmiddels voldoet het waterschap aan de auditvereisten.</p> <p>Het waterschap merkt op dat het algemeen bestuur zelden vragen stelt over deze verplichtingen. De directie is doorgaans degene die deze onderwerpen aan de orde stelt. Pas wanneer de situatie uit de hand zou lopen, zou het algemeen bestuur genoodzaakt zijn het onderwerp met de Unie van Waterschappen te bespreken.</p>